MAHATET 2020 Paper-I

Previous Year Paper

परीक्षा सांकेतांक १२०	माध्यम : **मराठी/इंग्रजी**	प्रश्नपत्रिका क्रमांक
पेपर सांकेतांक १०१/२०१		

वेळ : १०:३० ते १.००

बैठक क्रमांक

संच **D**

एकूण गुण :	**१५०**
एकूण पृष्ठ :	**३२**

पेपर I (इ. १ ली ते इ. ५ वी)

प्रश्नपत्रिका सोडविण्यापूर्वी खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा:

सूचना:

१. परीक्षार्थीने आपला बैठक क्रमांक त्यांना पुरविलेल्या प्रश्नपत्रिकेवर विहित ठिकाणी नोंदवावा.

२. प्रश्नपत्रिकेमध्ये सलग एकूण १५० प्रश्न असून ते सोडविण्यासाठी उमेदवारास १५० मिनिटे (अडीच तास) वेळ देण्यात आलेला आहे. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण आहे. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

३. प्रत्येक प्रश्न वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा असून प्रश्नाच्या खाली उतराचे चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी उत्तराचा एकच पर्याय अचूक असून तो नोंदवावा. उत्तरे नोंदविण्यासाठी काळ्या किंवा निळ्या बॉलपेनचाच वापर करावा. अचूक उत्तर असलेल्या पर्याय क्रमांकाचा गोल पूर्णपणे रंगवावा. अर्धवट रंगवलेले गोल, खाडाखोड अथवा एकाच प्रश्नासाठी दोन उत्तरे दर्शविलेली असतील अशा उत्तरांना गुण दिले जाणार नाहीत. एकदा दिलेले उत्तर बदलता येणार नाही.

४. कोणत्याही कारणामुळे प्रश्न रद्द करावा लागल्यास अचूक प्रश्नांच्या गुणांवर आधारीत पात्रता निश्चित करण्यात येईल.

५. प्रश्नपत्रिकेत कोणत्याही प्रश्नांच्या उत्तराची नोंद करु नये. प्रश्नपत्रिकेचे कोणतेही पृष्ठ/भाग मूळ प्रश्नपत्रिकेपासून वेगळा करू नये.

६. कच्चे काम प्रश्नपत्रिकेमध्ये दर्शविण्यात आलेल्या जागेतच करण्यात यावे.

७. प्रश्नपत्रिका संच कोड उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक, प्रश्नपत्रिका संच कोड स्वाक्षरीपटावर लिहिणे आवश्यक आहे.

८. प्रश्नपत्रिकेचा व उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक, प्रश्नपत्रिका संच कोड स्वाक्षरीपटावर लिहिणे आवश्यक आहे.

९. परीक्षा प्रवेशपत्राची मागणी केल्यास समवेक्षक/पर्यवेक्षकांना दाखवावे.

१०. प्रश्नपत्रिकेमध्ये खालीलप्रमाणे विषयनिहाय विभाग आहेत.

विभाग	विषय	प्रश्न क्रमांक	गुण
१	इंग्रजी	१ ते ३०	३०
२	मराठी	३१ ते ६०	३०
३	बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र	६१ ते ९०	३०
४	गणित	९१ ते १२०	३०
५	परिसर अभ्यास	१२१ ते १५०	३०

११. उत्तरपत्रिका समवेक्षकाकडे जमा करताना उत्तरपत्रिकेची Carbonless प्रत (उत्तरपत्रिकेचा भाग २) परीक्षार्थी ने स्वत:कडे ठेवून ती मिळाल्याबाबतची स्वाक्षरी स्वाक्षरीपटावर नोंदवावी.

१२. परीक्षा संपल्यानंतर समवेक्षकाच्या सूचनेशिवाय परीक्षागृह सोडू नये.

१३. परीक्षार्थीने परीक्षा चालू असताना अथवा परीक्षा संपल्यानंतर परीक्षेसंबंधी कोणतेही साहित्य, कागद वगैरे परीक्षागृहाबाहेर नेल्यास त्याची या परीक्षेतील उमेदवारी रद्द होईल.

१४. परीक्षागृहात मोबाईल, स्मार्ट वॉच, कॅलक्युलेटर, लॉगटेबल, रेडी रेकनर इत्यादी साहित्य आणू नये.

१५. परीक्षेसाठी विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर परीक्षार्थीस ही प्रश्नपत्रिका स्वत: बरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. परीक्षेची वेळ संपेपर्यत सदर प्रश्नपत्रिकेची प्रत / प्रती किंवा प्रश्नपत्रिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षामध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-८२" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल.

१६. परीक्षार्थीनी पेपरची विहित वेळ सुरु झाल्यानंतरच या प्रश्नपत्रिकेस लावलेले कागदी सील काढावे. पेपर सुरु होण्याच्या विहित वेळेपूर्वी सिल काढू नये.

इंग्रजी

Read the following passage and answer the questions by selecting the most appropriate alternative : (1 to 5)

Ernest Rutherfor was the son of a scot emigrant to New Zealand. His parents had 12 children, of whom Ernest was the fourth. His education was in a state primary school from which children at the age of 13 could get grants of scholarships to secondary schools and to the universities. Rutherford had no intention of following an academic career. He was no book-worm. He was good in any rough-and-tumble and a teen foot-ball player. But he was good at latin and he had a passion for music and a mechanical bent of mind. At nelson college, a state boarding school, he was an outstanding pupil, he sat for a scholarship to conterbury college and this was because his masters expected it of him, and he won it. There, Rutherford as a student was fascinated by Hertz's work on radio waves and he began to conduct his own experiments in the clock room of the college, where the students hung their gown.

1. Rutherford was his parents ..... child.

(1) last (2) only (3) fourth (4) second

2. Nelson college was .....

(1) state boarding school in New Zealand
(2) college in England
(3) school in Scotland
(4) school in the United States

3. Rutherford sat for a scholarship test because.

(1) He was an outstanding student
(2) He was a bookworm
(3) He thought of following an academic career
(4) His masters wanted him to to that

4. Rutherford carried out his own private experiments in .....

(1) some corner of the cloakroom of Nelson colleg
(2) some corner of the cloakroom of canterbury college
(3) a corner of the room allotted to him in the boarding house.
(4) in the laboratory of Nelson college.

5. The phrase 'mechanical bent' suggests that Rutherford .....

(1) was quite mechanical
(2) was devoid of human warmth, emotion, felling etc.
(3) did things and lived as thoughtlessly as a machine
(4) had an aptitude for the science of machinery.

6. Select the one which best expresses the given sentence in 'Passive voice'.
'I know her'

(1) She is known by me.
(2) She was known by me
(3) She was known to me
(4) She is known to me

7. Choose the one which best expresses the following sentence in 'Indirect Speech.'
He said to her, "Are you coming to the party ?'

(1) He told her if she was coming to the party.
(2) He asked her whether she was coming to the party.
(3) He asked her that if she was coming to the party.
(4) He asked her if she will be coming to the party.

8. Choose the 'correctly spelt' word

(1) Millonare
(2) Millionare
(3) Millionaire
(4) Millonaire

9. Choose the mis-spelt word.

(1) Career
(2) carrier
(3) zodiac
(4) sargeant

10. Choose the correct alternative to fill in the blank.
He bought ..... ice-cream.

(1) an
(2) a
(3) the
(4) No article

11. Choose the correct 'Question Tag' for the following sentence.
I shall phone you tomorrow.

(1) shall I ?
(2) shalln't I ?
(3) shant I ?
(4) shant't I ?

12. Name the underlined subordinate clause. <u>What you said</u> is absolutely correct.

(1) Noun clause
(2) Adjective clause
(3) Relative clause
(4) Adverb clause

13. Choose the appropriate alternative to fill in the blank.
The players remonstrated ..... the umpire ..... his partiality.

(1) with, to
(2) with, against
(3) to, against
(4) to, with

14. Choose the word nearest in meaning to the underlined part.

He is quite parsimonious by nature.

(1) cruel (2) haughty (3) prodigal (4) miserly

15. Select the world which is closest to the opposite in meaning to the underlined word.

He appears to be a phony person.

(1) beautiful (2) unread (3) genuine (4) ugly

16. Which one of the following pairs is not correctly matched as 'one-word substitution' for the given phrase.

(1) Genocide - murder of race (2) Sororicide - murder of siter

(3) Uroxicide - murder of brother (4) Matericide - murder of mother

17. The young one of a cat is a kitten. The young one of a frog is called .....

(1) fawn (2) kid (3) cygnet (4) tadpole

18. The cry of a dog is 'bark'. The cry of an ape is called .....

(1) low (2) gibber (3) coo (4) hoot

19. Sudhir is afraid of books. His family thinks that he is suffering from .....

(1) androphobia (2) logophobia (3) bibliophobia (4) Hedonophobia

20. Fill in the blanks with the suitable word. 'Life is to death as pleasure is to .....'

(1) suffering (2) pain (3) poverty (4) anguish

21. Choose the correct meaning of the underlined idiom in the sentence.

We should guard against our green-eyed friends.

(1) rich (2) jealous (3) handsome (4) enthusiastic

22. Choose the most suitable verb phrase for the sentence.

While giving evidence in the court, she .....

(1) broke up (2) brote down with (3) broke with (4) broke down

23. Select the combination of numbers so that letters arranged accordingly will form a meaningful word.

R	U	S	G	A
1	2	3	4	5

(1) 1 5 4 2 3 (2) 5 3 4 1 2 (3) 3 2 4 5 1 (4) 4 5 3 2 1

24. Fill in the blank with the most suitable alternative to make the sentence logical in sense.
'Pranesh told her that he ..... her very well.'

(1) an understanding
(2) understand
(3) understood
(4) was understanding

25. Choose the most suitable alternative in accordance with the correct use of tense.

(1) Sanjana did not cook her breakfast yet
(2) Sanjana has cooked her breakfast yet
(3) Sanjana has not cooked her breakfast yet
(4) Sanjana has not been cooked her breakfast yet.

26. Choose the most correct alternative to complete the following sentence.
For modern man there are a number of diseases .....

(1) to suffer from
(2) for suffering
(3) to suffer
(4) suffering from

27. Fill in the blank with the most suitable alternative :
I have not written to her ..... she left for America.

(1) before
(2) after
(3) since
(4) for

28. Fill in the blank with the most suitable 'Prepositions'.
Don't side ..... those who act contrary ..... national interests.

(1) with, to
(2) by, to
(3) with, by
(4) with, with

29. Find out which part of the sentence has an error.
Your statement that / you find this bag / in the street / will not be trusted.
A B C B

(1) A
(2) B
(3) C
(4) D

30. Choose the Grammatically correct sentence.

(1) The team is confident to win the match.
(2) The team is confident of winning the match.
(3) The team is confident of win the match.
(4) The team is confident for winning the match.

मराठी

31. पुढीलपैकी अशुद्ध शब्द ओळखा.
(1) हलुहलू
(2) आखणी
(3) पतिध्वनी
(4) मुलाखन

32. पुढीलपैकी अर्थाच्या दृष्टीने गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(1) हय
(2) तुरंग
(3) वारू
(4) गज

33. घोडे बांधण्याची किल्ल्यावरील जागा
(1) पीलखाना
(2) पागा
(3) गोठा
(4) आरामगृह

34. पुढीलपैकी योग्य वाक्प्रचार असलेला पर्याय कोणता?
(1) हात टेकणे
(2) कान फुटणे
(3) डोळे येणे
(4) नाक गळणे

35. वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची जात कोणती?
घराशेजारी ठेवलेल्या गवताच्या गंजीला सकाळी अचानक आग लागली.
(1) शब्दयोगी अव्यय
(2) क्रियाविशेषण अव्यय
(3) उभयान्वयी अव्यय
(4) केवलप्रयोगी अव्यय

36. शाळेच्या स्नेहसंमेलनासाठी मान्यवर लेखकांना पाहुणे म्हणून बोलवण्यासाठी लिहिलेले पत्र हे कोणत्या प्रकारचे असेल?
(1) अभिनंदन पत्र (2) सूचना पत्र (3) तक्रार पत्र (4) निमंत्रण पत्र

37. 'श्रद्धांजली' मधील ह्रस्व वर्ण किती?
(1) सात (2) दहा (3) अकरा (4) आठ

38. पुढीलपैकी विरूद्धलिंगी शब्दांची चुकीची जोडी ओळखा
(1) शुक-सरिता
(2) बोका-भाटी
(3) मोर-लांडोर
(4) कोल्हा-कोल्हीण

39. डॉ. ए.पी.जे अब्दुल कलाम यांची पुढीलपैकी ..... ही ओळख नाही.
(1) मिसाईलमॅन (2) शास्त्रज्ञ (3) गायक (4) माजी राष्ट्रपती

40. पुढीलपैकी कोणता दिवस 'बालिका दिन' म्हणून साजरा करतात?
(1) 3 जानेवरी (2) 14 नोव्हेंबर (3) 11 नोव्हेंबर (4) 30 जानेवारी

41. 'गीताई' या ग्रंथाचे लेखक कोण?
(1) संत ज्ञानेश्वर
(2) विनोबा भावे
(3) लोकमान्य टिळक
(4) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

42. 'पिशवीत काय आहे हे **कुणालाच** माहीत नाही' अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(1) अनिश्चित (2) संबंधी (3) दर्शक (4) प्रश्नार्थक

43. पुढील वाक्यातील विशेषणाचा प्रकार कोणता?
(1) नामसाधित (2) धातुसाधित (3) अव्ययसाधित (4) सार्वनामिक

44. 'गडकरी' हा माझ्या व्याख्यानाचा दुसरा आवडता विषय असेल. वाक्यातील काळ ओळखा.
(1) पूर्ण भविष्यकाळ (2) साधा भविष्यकाळ (3) अपूर्ण भविष्यकाळ (4) रीती भविष्यकाळ

45. वाक्यात नसलेले विरामचिन्ह कोणते?
मीनू सांगू लागली, "आजोबा, वेबसाइट म्हणजे
'संकेत स्थळ'. कळलं कां आता?"
(1) स्वल्पविराम (2) प्रश्नचिन्ह (3) संयोगचिन्ह (4) पूर्णविराम

46. पुढीलपैकी उपसर्गघटित शब्द कोणता?
(1) गुलामगिरी (2) कलाकार (3) प्रतिसाद (4) मानवता

47. 'कमळ' या शब्दाला समानार्थी नसलेला शब्द कोणता?
(1) अंबुज (2) अग्रज (3) नीरज (4) पंकज

48 ते 51 खालील कविता वाचून त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे पर्यायांतून निवडा.

अनंता, येवढे, दयावे, फुलांचे रंग ना जावे
उडाया पाखरांसाठी, जरा आभाळ ठेवावे।।
फुलांचा भार न व्हावा, कधीही कोणत्या देठा
चालत्या पावलांसाठी, असू दे मोकळया वाटा।।
चालता तिमिरवाटेने, सोबती चांदणे यावे
घणांचे घाव होतना, फुलांनी सांत्वना दयावे।।
अनंता येवढे द्यावे, भुईचे अंग मी व्हावे
शेवटी श्वास जाताना, फुलांचे रंग मी व्हावे।।

48. कवी कोणाकडे मागणे मागत आहे?
(1) आकाश (2) मुलगा (3) माणूस (4) परमेश्वर

49. पुढीलपैकी कोणत्या शब्दाचा समानार्थी शब्द कवितेत आलेला नाही?
(1) सुमन (2) वसुंधरा (3) नभ (4) कौमुदी

50. कवी कोणते मागणे मागत नाही?
(1) फुलांचे रंग कायम राहावे (2) फुलांचा भार देठांनी सोसावा
(3) अंधाऱ्या वाटेने चांदणे सोबत असावे (4) पाखरांसाठी आभाळ मिळावे

51. कवीची शेवटची इच्छा कोणती आहे?
(1) पक्षी होऊन नभी उडावे (2) घणाचे घाव सोसावे
(3) फुलांचे रंग व्हावे (4) फुलांचे सांत्वन करावे

52 ते 55 खालील उतारा वाचून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे पर्यायांतून निवडा

कसब, गुण आणि कर्तव्य यांविषयी शाहू महाराजांना अतिशय आस्था होती आणि समाजातल्या रंजल्या-गांजल्यांबद्दल कणव होती. त्यांचे शरीर जसे अवाढव्य होते, तसेच त्यांचे मनही होते त्यामुळे समाजातील गुणी कर्तृत्ववान लोकांना महाराजांचा आधार होता तसेच, लहान खेड्यातील लहानशा माणसालाही आधार होता सत्ताधारी हा असा असावा लागतो. गांजलेल्यांना पीडितांना जो अपील कोर्टासारखा वाटावा आणि कर्तृत्ववानांना त्याचा आधार वाटावा. शाहूमहाराज तसे होते आणि म्हणून ते एक केंद्रबिंदू बनले होते. लोहचुंबकाकडे लोखंडाचे कण धाव घेतात, त्याप्रमाणे लोक त्यांच्याकडे धांव घेत. राजर्षी शाहूमहाराज हे केवळ वारसा हक्काने नव्हे; तर ते लोकांचे राजे होते.

52. उताऱ्यानुसार पुढीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे?

(1) शाहू महाराज हे मनाने संकुचित होते (2) दीन-दुबळ्यांना शाहू महाराजांचा आधार वाटे

(3) शाहू महाराज हे लोकांचे राजे होते (4) शाहू महाराज हे एक केंद्रबिंदू बनले होते

53. पुढीलपैकी कोणत्या अर्थाचा पर्यायीशब्द उताफ्रयात आलेला नाही?

(1) कौशल्य (2) दया (3) आश्चर्य (4) तनु

54. शाहू महाराजांना कोणत्या गोष्टीविषयी आस्था नव्हती?

(1) कसब (2) वारसा (3) गुण (4) कर्तव्य

55. शाहूमहाराजांचा कोणाला आधार वाटे?

(A) राज्यकर्त्यांना (B) गुणी-कर्तृत्ववान लोकांना (C) पीडितांना

(1) A, B आणि C (2) फक्त A व B (3) फक्त C (4) फक्त B व C.

56. पुढीलपैकी विरूद्धार्थी शब्दांची योग्य जोडी कोणती?

(1) आजी × आजोबा (2) कोवळे × लहान (3) शिखर × माथा (4) नवे × जुने

57. 'पूजा उदया येणार आहे ना?' वाक्याचा प्रकार कोणता?

(1) विधानार्थी (2) नकारार्थी (3) प्रश्नार्थी (4) उद्‌गारार्थी

58. पुढीलपैकी वचनांची योग्य जोडी कोणती?

(1) दगड-दगडे (2) कागद-कागदे (3) पुस्तक-पुस्तके (4) कपडा-कपडी

59. वाक्यातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

कुत्रा भुंकू लागताच मुले पळू लागली

(1) शक्य (2) संयुक्त (3) प्रयोजक (4) सकर्मक

60.

दे	ख	दे
ड	दं	व
वा	त	ल्या

चौकटीतील अक्षरे योग्य क्रमाने जुळवून तयार होणाया म्हणीतील कोणत्या क्रमांकांची अक्षरे घेतल्यास 'वारा' या शब्दाला समानार्थी शब्द तयार होईल?

(1) 2 ऱ्या आणि 9 व्या (2) 6 व्या आणि 9 व्या

(3) 4 थ्या आणि 9 व्या (4) 5 व्या आणि 9 व्या

बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र

61. अध्यापन परिणामकारक होण्यासाठी अध्यापनात तत्त्वांचा वापर करणे आवश्यक असते. खाली दिलेल्या तत्त्वांमध्ये कोणते तत्त्व योग्य नाही?
(1) अध्यापनाचा केंद्रबिन्दू अध्ययनार्थी असावा
(2) प्रभावी अध्यापनात उद्दिष्ट अगोदर निश्चित करावीत
(3) अध्यापनात योग्य अशा शैक्षणिक साहित्याचा वापर करावा
(4) अध्यापन करताना घटकांचा जीवनाशी, जीवनातल्या अनुभवांशी संबंध जोडणे अनावश्यक ठरते

62. खालीलपैकी कोणत्या प्रतिमानाचे उद्दिष्ट हे विदयार्थ्यांची वैशिष्टये व सुप्त शक्तिंचा शोध होऊन विकास करणे, त्याव्दारे सामाजिक वातावरण व एकूण पर्यावरणाशी सर्जनशील संबंध प्रस्थापित करण्यास मदत करणे हे आहे?
(1) व्यक्तिगत विकास प्रतिमाने (2) ज्ञान प्रक्रियाकरण प्रतिमाने
(3) वर्तन परिवर्तन प्रतिमाने (4) सामाजिक आंतरक्रिया प्रतिमाने

63. "व्यक्तिच्या अवबोधात्मक, ज्ञानात्मक, प्रेरणात्मक व भावात्मक रचनेमध्ये विशिष्ट स्थितीला अथवा वातावरणाला अनुसरून जे वाचिक, कारक, भावानात्मक पातळीवर बदल होतात, त्यांना अध्ययन म्हणतात." अशी अध्यापनाची व्याख्या खालीलपैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने केली?
(1) फ्रँडसेन (2) नॉर्मन एल मन (3) वुडवर्थ (4) मर्फी

64. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये कोणते विधान अध्ययनाचे वैशिष्टय दाखवते?
(1) सर्व प्राण्यांचे अध्ययन सारखे असते (2) दीर्घकाळ सराव केला नाही तरी त्याचे स्मरण रहाते
(3) अध्ययनामुळे आकलन होते (4) अध्ययन ही जलद घडणारी प्रक्रिया आहे

65. खाली दिलेल्या अध्ययनाविषयीच्या विधानांमध्ये कोणते विधान अयोग्य आहे?
(1) अध्ययनाने वर्तनात टिकाऊ स्वरूपाचे बदल होणे अपेक्षित असते
(2) नैसर्गिकरित्या होणाऱ्या बदलांना देखील अध्ययन म्हणता येते
(3) अध्ययन हे जाणीवपूर्णक घडवून आणावे लागते
(4) अनुभवातून संभवणाऱ्या वर्तनातील बदलास अध्ययन म्हणता येते

66. मनावर दडपण येऊन त्याचा अध्ययनावर प्रतिकूल परिणाम होण्याची शक्यता असते. म्हणून शिक्षकाने खालीलपैकी कोणती बाब टाकून अध्यापन करावे?
(1) कठीण विषय सोपा करून सांगावा (2) विदयार्थ्यांना अपयश पचविण्यास शिकवावे
(3) विदयार्थ्यांच्या समस्या समजून घ्याव्यात (4) विदयार्थ्यांशी जेवढयास तेवढे वागावे

67. डॉ. ब्लूम यांनी मांडलेल्या प्रभुत्व संपादन उपपत्ती विषयी खालीलपैकी कोणते विधान योग्य नाही?
(1) प्रभुत्त्व अध्ययनाचा संबंध निकषसंदर्भ मूल्यामापनाशी येतो
(2) प्रभुत्व अध्ययनात प्रत्येक अध्ययनार्थ्यांच्या आवाक्यातील उद्दिष्ट ठरवले जाते
(3) हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी अध्ययनार्थ्याला किती वेळ लागला हे पाहिले जाते
(4) ज्या वेळी अध्ययनार्थी अपेक्षित टप्पा गाठतो त्या वेळी त्याचे अध्ययन झाले असे समजतात

CHILD DEVELOPMENT AND PEDAGOGY

61. It is necessary to use principles while teaching in order to make our teaching effective. Which of the following is not a correct principle ?

(1) Student should be the centre point of teaching

(2) Objectives should be predetermined in effective teaching

(3) Use of proper teaching aids should be done white teaching

(4) It is not necessary to link teaching units with life and life experiences

62. Which of the following model of teaching has the objective of developing the students by searching characteristics and hidden traits of students, and there by helping to create a creative association with social environment and total environment ?

(1) Personal development model (2) Information processing model

(3) Information processing model (4) Social interaction model

63. "Learning involves recognition or differentiation of an individual's perceptual, cognitive, motivational and emotional structure which functions as guide to some adequate and satisfying adjustments (ideational, verbal, motor, emotional) in both the specific situations and in related problems and situations." Who put forth this definition of learning ?

(1) Frandson (2) Norman L. Munn (3) Woodworth (4) Murphy

64. Which of the following statement shows the characteristic feature of learning ?

(1) Learning pattern is similar in all animals.

(2) Even if one does not practice for a long time one can remember it.

(3) Learning helps in understanding.

(4) Learning is quick process.

65. Which of the following statement about learning is not correct ?

(1) Learning should create permanent changes in the behaviour

(2) Natural changes can also be called as learning

(3) Learning has to be brought about consciously

(4) Behavioural changes due to experiences can be called as learning

66. Mental stress can cause adverse effect on learning. So what should a teacher avoid from the following while teaching ?

(1) Explain a difficult subject by use of easy words.

(2) Example the students to accept failure.

(3) Understand the problems of students.

(4) Behave curtly with students.

67. Which of the following statements about mastery learning by Dr. Bloom is not correct ?

(1) Mastery learning is related is to criterion reference evaluation.

(2) In mastery learning the objectives which are decided are in the learning reach.

(3) How much time is needed for learner to achieve the objective is seen.

(4) When a learner reaches a desired level, it is said that learning has occurred.

68. अर्थकामधील काही मूलभूत प्रतिक्षिप्त क्रिया व त्यांचे संभवनीय कार्य दिलेले आहेत. त्यांच्या योग्य जोडयांचा बरोबर पर्याय कोणता?

A column प्रतिक्षेप	B column कार्य
(i) चकित होव्याची क्रिया करणे	(अ) अन्नसेवन
(ii) पोहव्याची क्रिया करणे	(ब) स्वावलंबन
(iii) मुळापासून डोके हलवणे	(क) धोका टाळणे
(iv) पाऊल टेकवणे	(ड) संरक्षण

(1) (i)-(क), (ii)-(ड), (iii)-(ब), (iv)-(अ)
(2) (i)-(ड), (ii)-(क), (iii)-(अ), (iv)-(ब)
(3) (i)-(अ), (ii)-(ब), (iii)-(ड), (iv)-(क)
(4) (i)-(क), (ii)-(ड), (iii)-(ब), (iv)-(अ)

69. वाचन अक्षमता असणाऱ्या विदयार्थ्यांबाबत खालीलपैकी कोणती बाब अयोग्य आहे?
(1) शब्द आठवणे कठीण जाते
(2) अंकाचा क्रम चुकीचा लावतात
(3) अनावश्यक अक्षरे जोडतात
(4) कागदावर लक्ष केंद्रित करू शकतात पण डावीकडून उजवीकडे वाचतांना अवघड जाते

70. मस्तकग्रंथीतून स्त्रवणाऱ्या स्त्रावाचे प्रमाण वाढल्यास .....
(1) व्यक्तीची बुद्धी वाढते
(2) व्यक्तीच्या वर्तनात अस्थीरता वाढते
(3) शरीराची अवास्तव वाढ होते
(4) व्यक्तीची कामवासना वाढते

71. "व्यक्तीचे इतरांहून वेगळेपण दाखवणारे आणि त्याचवेळी इतर व्यक्ती त्या व्यक्तिशी कसे वागतात हे निश्चित करणारे स्थिर स्वरूपाच्या वैशिष्टयांचे असामान्य संघटन म्हणजे व्यक्तिमत्त्व." अशी व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या खालीलपैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने मांडली?
(1) नॉर्मन एल मन (2) जी डब्ल्यू ऑलपोर्ट (3) जी ए किंबल (4) जे बी वाटसन

72. अध्ययन उपपत्तींच्या वर्गीकरणातील साहचर्यवादी उपपत्ती मध्ये खालीलपैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाचा समावेश होत नाही?
(1) वॉटसन (2) गुथ्री (3) हलल (4) आसूबेल

73. खाली दिलेल्या उपपत्ती आणि त्यांचे जनक यांच्या योग्य जोडयांचा पर्याय कोणता?

(अ)	(ब)
(i) पॅव्हलॉव्ह	(अ) मर्मदृष्टी मूलक उपपत्ती
(ii) थॉर्नडाईक	(ब) साधक अभिसंधान उपपत्ती
(iii) कोहलर	(क) सहसंबंध उपपत्ती
(iv) स्किनर	(ड) अभिजात अभिसंधान उपपत्ती

(1) (i)-(अ), (ii)-(ब), (iii)-(ड), (iv)-(क)
(2) (i)-(ड), (ii)-(क), (iii)-(अ), (iv)-(ब)
(3) (i)-(ब), (ii)-(ड), (iii)-(क), (iv)-(अ)
(4) (i)-(क), (ii)-(अ), (iii)-(ब), (iv)-(ड)

68. Some reflex actions of an infant and their probable functions are given below. Which of the following alternative shows the correct match

Column A Reflex Action	Column B Function
(i) Startle reflex	(A) Eating food
(ii) Swimming reflex	(B) Self dependence
(iii) Rooting reflex	(C) Avoiding danger
(iv) Stepping reflex	(D) Defence

(1) i - C ii - D iii - B iv - A
(2) i - D ii - C iii - A iv - B
(3) i - A ii - B iii - D iv - C
(4) i - C ii - D iii - B iv - A

69. Which of the following is incorrect about the children having dyslexia ?
(1) Remembering words is difficult for them
(2) They go wrong in putting numbers in sequence
(3) They join unnecessary letters
(4) They can concentrate on the paper but reading from left to right is difficult for them

70. If the secretion from pituitary glands increases then .....
(1) Intelligence of a person increases.
(2) Unsteadiness of a person increases.
(3) There is extra growth of physical structure.
(4) Sex urges of a person increases.

71. Personality is an extraordinary organisation of stable characteristics which determine how an individual is different from other individuals as well as how other people below with the individual this definition of personality was put forth by which of the following psychologist ?
(1) Norman L. Munn
(2) G.W. Allport
(3) G.A. Kimble
(4) J.B. Watson

72. Which of the following psychologist is not included in the group of Associative theories of learning ?
(1) Watson (2) Guthrie (3) Hull (4) Ausubel

73. Which of the following alternative shows the correct pairs of theory and its pioneer ?

A	B
(i) Pavlov	(A) Theory of learning by insight
(ii) Thorndike	(B) Theory of instrumental conditioning
(iii) Kohler	(C) Theory of connectionism
(iv) Skinner	(D) Theory of classical conditioning.

(1) i - A ii - B iii - D iv - C
(2) i - D ii - C iii - A iv - B
(3) i - B ii - D iii - C iv - A
(4) i - C ii - A iii - B iv - D

74. खाली दिलेल्या उदाहरणांमध्ये कोणते उदाहरण हे विचार प्रक्रियेतील संबोधात्मक स्तराचे उदाहरण आहे?
(1) रेडिओवरील गाणे ऐकतांना त्यातील गेयता, स्वर, ताल, आशय इत्यादी विषयी विचार करणे
(2) कॉफी पिताना तिचा स्वाद व चव या विषयी विचार करणे
(3) दिलेल्या विषयावर निबंध लिहितांना विचार करणे
(4) सूर्योदय पहातांना निसर्ग सौंदर्या संबंधी विचार करणे

75. स्मरणाचा प्रमुख घटक ग्रहण यावर परिणाम करणारा एक घटक म्हणजे अनुभवाचे स्वरूप. अनुभवाच्या स्वरूपामध्ये खालील पैकी कोणती बाब येत नाही?
(1) चेतकाची तीव्रता (2) अर्थपूर्णता (3) व्यक्तीची मनोवृत्ती (4) चेतक स्रोत

76. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये विस्मरणाविषयीचे कोणते विधान योग्य नाही?
(1) ज्या गोष्टीचे संस्करण झालेले नसते त्याचे विस्मरण होते
(2) विस्मरण होणे म्हणजे धारणेचा अभाव होय
(3) भावनिक उद्रेकाच्या स्थितीत शिकलेल्या गोष्टीचे विस्मरण होत नाही
(4) शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य चांगले नसतांना शिकालेल्या गोष्टीची धारणा चांगली होत नाही आणि विस्मरण होते.

77. खालीलपैकी कोणती प्रेरणा ही मनोसामाजिक प्रेरणा नाही?
(1) संपादन (2) संलग्नन (3) कुतुहल व शोधन (4) उत्सर्जन

78. बुद्धिगुण हे मज्जापेशी व मज्जातंतू यांच्या जोडणीवर अवलंबून असतात जोडणीची गुंतागुंत जेवदी अधिक तेवढी बुद्धीची श्रेष्ठता अधिक; असे मत थार्नडाईकने बुद्धीच्या कोणत्या उपपत्तीत मांडले?
(1) शक्तीवादी उपपत्ती (2) संख्यात्मक उपपत्ती (3) व्दिघटक उपपत्ती (4) अनेक घटक उपपत्ती

79. भावनिक बुद्धीमत्ता ही संकल्पना सन 1995 मध्ये जगासमोर आणणारे मानसशास्त्रज्ञ म्हणजे .....
(1) पीटर सॅलोव्ही (2) विल्यम जेम्स (3) डॅनियल गोलमन (4) जॉन मेयर

80. परीक्षेत कमी गुण मिळाले तर प्रश्नपत्रिका फार अवघड होती असे म्हणणे म्हणजे ..... संरक्षण यंत्रणेचा वापर करणे.
(1) नकारात्मकता (2) आत्मताडन (3) तादात्म्य (4) प्रक्षेपण

81. मानसिक संघर्ष कमी करण्याचे उपाय या बाबत खाली काही विधाने दिली आहेत. त्यापैकी कोणते विधान अयोग्य आहे?
(1) संघर्ष निर्माण झाला असता विनाकारण कारणमिमांसा करत बसू नये
(2) निर्णय तडीस नेण्याचा प्रयत्न करावा
(3) वगळलेल्या गोष्टींचा फार विचार करू नये
(4) अधिक अनुभवी व्यक्तिचा सल्ला घ्यावा

82. अध्ययन संक्रमणात घटकांमध्ये सामान्यीकरण होते, पण संक्रमण होण्यासाठी त्या विषयातील एखादी कृती सहेतुक ध्येयनिष्ठ उद्दिष्ट समोर ठेवून करावयास सांगितली तर ती अधिक परिणामकारक होते. ही सहेतुक ध्येयनिष्ठ अध्ययन संक्रमण उपपत्ती खालीलपैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने मांडली?
(1) पॅव्हलॉव्ह (2) बॅग्ले (3) जडड् (4) थार्नडाईक

83. किशोरावस्थेतील मुलांच्या मानसिक व भावनिक कौशल्यांचा विकासामध्ये ज्ञानेंद्रियांच्या द्वारे विविध अनुभूती मिळवणाऱ्या मुलांच्या अवबोधन क्रियेच्या टप्प्यांमध्ये खालीलपैकी कोणता टप्पा नाही?
(1) संख्याकन (2) वर्णन (3) मूल्यांकन (4) अर्थन

74. Which of the following is an example of thinking process at conceptual level ?
(1) Thinking about the tone, notes, tune, rhythm and content of the song being heard on radio.
(2) Thinking about the flavors and taste of coffee while drinking it.
(3) Thinking about the essay given as a subject while writing it.
(4) Thinking about the nature's beauty while observing sunset.

75. Nature of experience is a factor that affects retention which is an important factor of memory. Which of the following is not included in 'Nature of experience' ?
(1) Intensity of stimulus.
(2) Meaning fulness
(3) Altitude of an individual
(4) Source of stimulus

76. Which of the following statements about forgetting is not appropriate ?
(1) Things which are not registered in mind are forgotten
(2) Forgetting means absence of retention.
(3) Things learnt during emotional out bursts are not forgotten.
(4) Things learnt during physical and mental ill health are not retained properly and forgotten.

77. Which of the following is not a psychosocial motive ?
(1) Achievement
(2) Need for affiliation
(3) Curiosity and exploration
(4) Excretion

78. Intelligence traits depend on the linking of Nerve cells and Nerve fibres. More the entanglement of this linking, more the intelligence. This opinion was put forth by thornlike in which of the following theory ?
(1) Theory of formal discipline
(2) Quantity theory
(3) Two factor theory
(4) Multifactor theory

79. The psychologist who bought the concept of emotional intelligence in front of the would in 1995 is .....
(1) Peter salovy (2) William James (3) Daniel Golman (4) John Meyer

80. When a student gets loss marks in examination, then the says that the question paper was very difficult this is ..... type of defence mechanism.
(1) Negativism (2) Self punishment (3) Identification (4) Projection

81. Following are some ways of decreasing mental conflicts. Which of the statement is not appropriate ?
(1) There is no need of rationalisation in case of conflict.
(2) Carry out the decision till the end.
(3) Do not think two much about excluded things.
(4) Take advice of more experienced person.

82. There is generalisation of factors during transfer of learning, but transfer through formation of ideals and attitudes is more effective. This theory of transfer through forming ideals and attitudes was put forth by which of the following psychologist ?
(1) Pavlov (2) Bagley (3) Judd (4) Thorndike

83. The perception process of a child in later childhood stage acquiring various experiences through sense organs goes through some stages. Which of the following is not a stage of this perception process ?
(1) Enumeration (2) Description (3) Evaluation (4) Interpretation

84. बालकाला लाभणारा अनुवंश हा रंगसूत्रे व रंगमण्यांच्या सहाय्याने गर्भधारणेच्या वेळी निश्चित होतो. व त्यात बदल करता येत नाही. अनुवंश या विषयी खालीलपैकी कोणते विधान योग्य नाही?

(1) बालकाच्या शरीररचनेवर, स्नायूसंस्थेवर अनुवंशाचा प्रभाव असतो.

(2) कातडीचा रंग, केसांचा रंग इत्यादी वर अनुवंशाचा प्रभाव असतो.

(3) आई वडिलांनी प्राप्त केलेले ज्ञान, कौशल्य, अभिरूचि पुढील पिढीत संक्रमित होते.

(4) मानसिक गुणधर्मा पैकी बुद्धिमत्ताही अनुवंशनि प्राप्त होते.

85. अनुवंश व परिस्थिती हे दोन्हीही घटक व्यक्तिविकासामध्ये महत्त्वाची कामगिरी बजावतात. खाली दिलेल्या घटकांमध्ये कोणता घटक फक्त अनुवंशावर अवलंबून असतो?

(1) मानसिक विकास (2) पक्वतेचे वय (3) व्यक्तिमत्त्व (4) भावनिक जीवन

86. संवेदना निर्माण होण्यासाठी खालीलपैकी कोणकोणत्या बाबींची गरज असते?

(अ) बाह्य उद्दिपकाची गरज असते (ब) सक्षम ज्ञानेंद्रियांची गरज असते

(स) आपली इच्छा असणे गरजेचे असते (द) मज्जासंस्थेची गरज असते

(1) अ, ब, क फक्त (2) ब, क, ड फक्त (3) अ, क, ड फक्त (4) अ, ब, ड फक्त

87. एखादा उद्दिपक अपूर्ण असेल तर त्याला पूर्णत्त्व आणण्याचे काम मज्जासंस्था करते. अदा. E, D, N या मध्ये गाळलेल्या भागाचा विचार न करता आपल्याला पूर्ण अवबोध होतो हे अवबोधाच्या खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वामुळे घडते?

(1) सान्निध्य (2) समावेश (3) सातत्य (4) साधर्म्य

88. खालील विधानांमध्ये अवबोध व प्रतिमा यातील फरक दिलेला आहे. त्यापैकी कोणते विधान योग्य नाही?

(1) प्रतिमेमध्ये अवबोधापेक्षा जास्त जिवंतपणा जाणवतो.

(2) प्रतिमा ही अवबोधाची नक्कल आहे.

(3) प्रत्यक्ष वस्तूचा बोध तो अवबोध! पूर्वीच्या अनुभवांचे पुनरज्जीवन ती प्रतिमा!

(4) अवबोध तुटक असत नाही, प्रतिमेत तुटकपणा जाणवतो

89. प्रतिमासृष्टीतील निवडक प्रतिमांच्या आधारे एक आगळे वेगळे मानसिक चित्र तयार करणाऱ्या प्रक्रियेला ..... म्हणतात

(1) संवेदना (2) कल्पना (3) भावना (4) प्रेरणा

90. समस्येचे विश्लेषण करून ती सोडवण्याची योजना तयार करणे म्हणजे विचार प्रक्रिया होय. विचार प्रक्रिये विषयी खाली दिलेली कोणती विधाने सत्य आहेत?

(अ) शब्द, प्रतिमा, कल्पना, संकल्पना इ. विचारांची प्रतीके आहेत

(ब) लहान मुले प्रतिकांव्दारे विचार करू शकतात

(क) कारक कौशल्यांच्या आधारे मुले विचार करू शकत नाहीत

(ड) पुष्कळ वेळा आपण तर्काने विचार करतो.

(1) अ आणि ब फक्त (2) ब आणि क फक्त

(3) अ आणि क फक्त (4) अ आणि ड फक्त

84. Heredity acquired by a child is decided during conception with the help of chrorcosonics and genes and this correct be changed. So which of the following statements about heredity is not correct ?

(1) There is effect of heredity on the physical features and physique of a child.

(2) There is effect of heredity on the colour of skin and hair.

(3) Knowledge, skill and interests acquired by the parents are transferred in the next generation.

(4) Intelligence, which is a mental characteristics is also acquired through heredity.

85. Both heredity and environment play on important role in development of a person. Which of the following units is dependent or heredity only ?

(1) Mental development (2) Age of maturity (3) Personality. (4) Emotional life

86. Which of the following things are needed for formation of sensation ?

(A) External stinulart is needed. (B) Competent some organs are needed.

(C) We should have the wish. (D) Nervous system is necessary.

(1) A, B, C only (2) B, C, D only (3) A, C, D only (4) A, B, D only

87. If a stimulant is incomplete then the nervous system tries to bring completeness to it for eg E, D, N in these letters we do not think about the gaps but still perceive the meaning this happens because of which of the following principle ?

(1) Proximity (2) Inclusiveness and closure

(3) Continuity (4) Similarity

88. Difference between reception and imagery are given in the following statements. Which the following statement is not correct ?

(1) There is none liveliness in imagery than perception.

(2) Imagery is a copy of perception.

(3) Actual cognition of an object is perception.

(4) Perception does not contain bits and pieces Brokenness can be felt in imagery.

89. The process which creates an unique mental picture with the help of selective images from the imagery world is called as .....

(1) Sensation (2) Imagination (3) Emotion (4) Motivation

90. Analysis of a problem and preparing a plan to solve it means thinking process. Which of the following statements about thinking process are true ?

(A) Words, images, ideas and concepts are the symbols of thinking.

(B) Small children can think through symbols.

(C) Children cannot think on the basis of motor skills.

(D) Most of the time one think by reasoning.

(1) A and B only (2) B and C only

(3) A and C only (4) A and D only

91. खालीलपैकी योग्य विधाने कोणती?
(अ) एकरूप कोन असणाऱ्या समांतरभुज चौकोनाला 'आयत' म्हणतात.
(ब) एकरूप बाजू असणाऱ्या आयताला 'चौरस' म्हणतात.
(क) एकरूप कोन असणाऱ्या समभुज चौकोनाला 'चौरस' म्हणतात.
(1) फक्त 'अ' आणि 'ब' (2) फक्त 'ब' आणि 'क'
(3) फक्त 'क' आणि 'अ' (4) तिन्ही 'अ', 'ब' आणि 'क'

प्र. 92 व 93 सूचना: स्तंभलेखाचे निरीक्षण करून प्रश्न सोडवा.

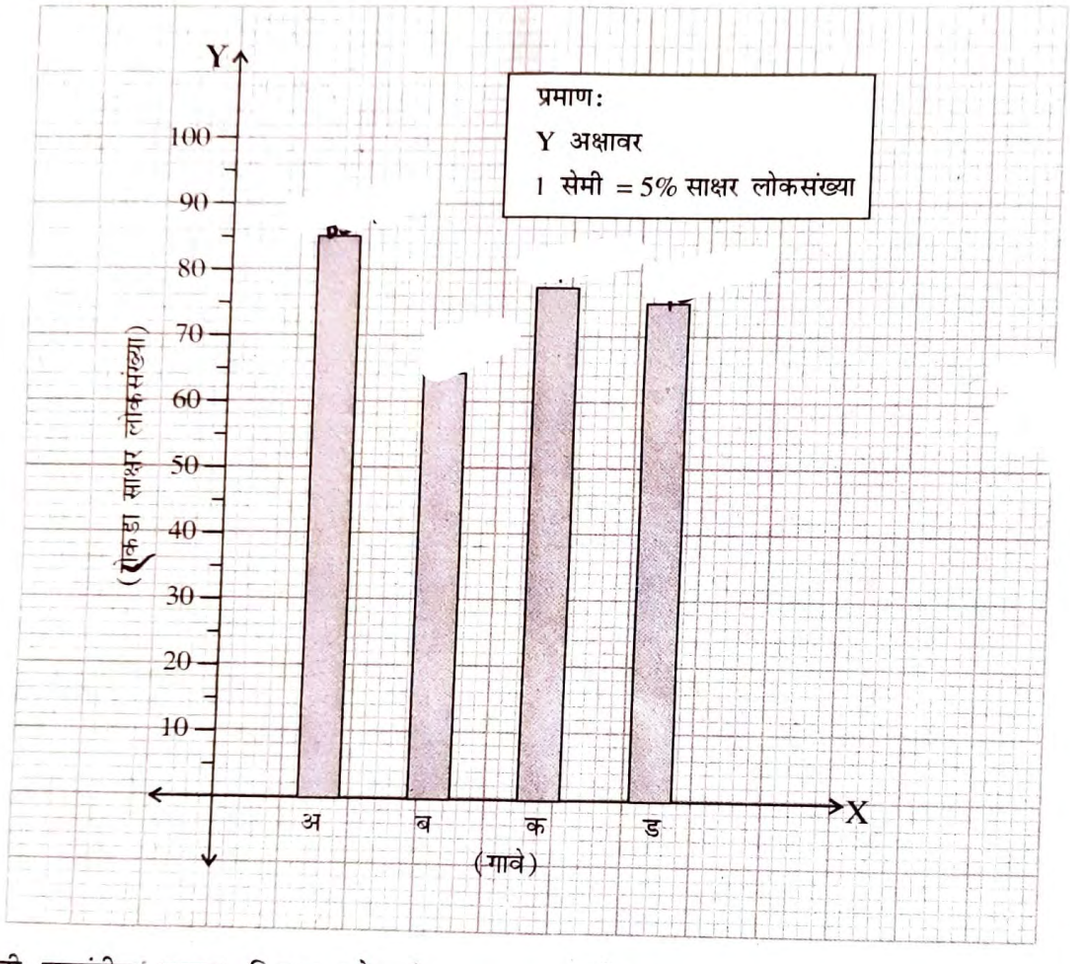

92. जर चारही गावांतील एकूण निरक्षर लोकसंख्या 6425 असेल: तर त्या गावांतील एकूण लोकसंख्या किती?
(1) 25100 (2) 25300 (3) 25700 (4) 25900

93. 'अ' गावातील साक्षर लोकसंख्या ही निरक्षर लोकसंख्येच्या किती पट आहे?
(1) $\frac{3}{17}$ (2) $5\frac{2}{3}$ (3) $\frac{11}{39}$ (4) $3\frac{6}{11}$

94. 'पुनर्रचित अभ्यासक्रम 2012' नुसार इयत्ता चौथीच्या गणित विषयाच्या पाठयक्रम रचनेतील सात क्षेत्रात खालीलपैकी कोणत्या नव्या क्षेत्राचा / क्षेत्रांचा स्वतंत्रपणे समावेश केलेला आहे?
(अ) अपूर्णांक
(ब) माहितीचे व्यवस्थापन
(क) मायन
(1) फक्त 'अ' (2) फक्त 'ब' (3) फक्त 'अ' आणि 'ब' (4) फक्त 'ब' आणि 'क'

91. White the correct statements from the followings ?

(A) Parallelogram having congruent angles is known as rectangle.

(B) Rectangle having congruent sides is square.

(C) Rhomous having congruent angles is a square.

(1) Only A and B (2) Only B and C

(3) Only C and A (4) All A, B and C

Note for Q. 92, 93 : observe the bar graph given and answer the questions given below.

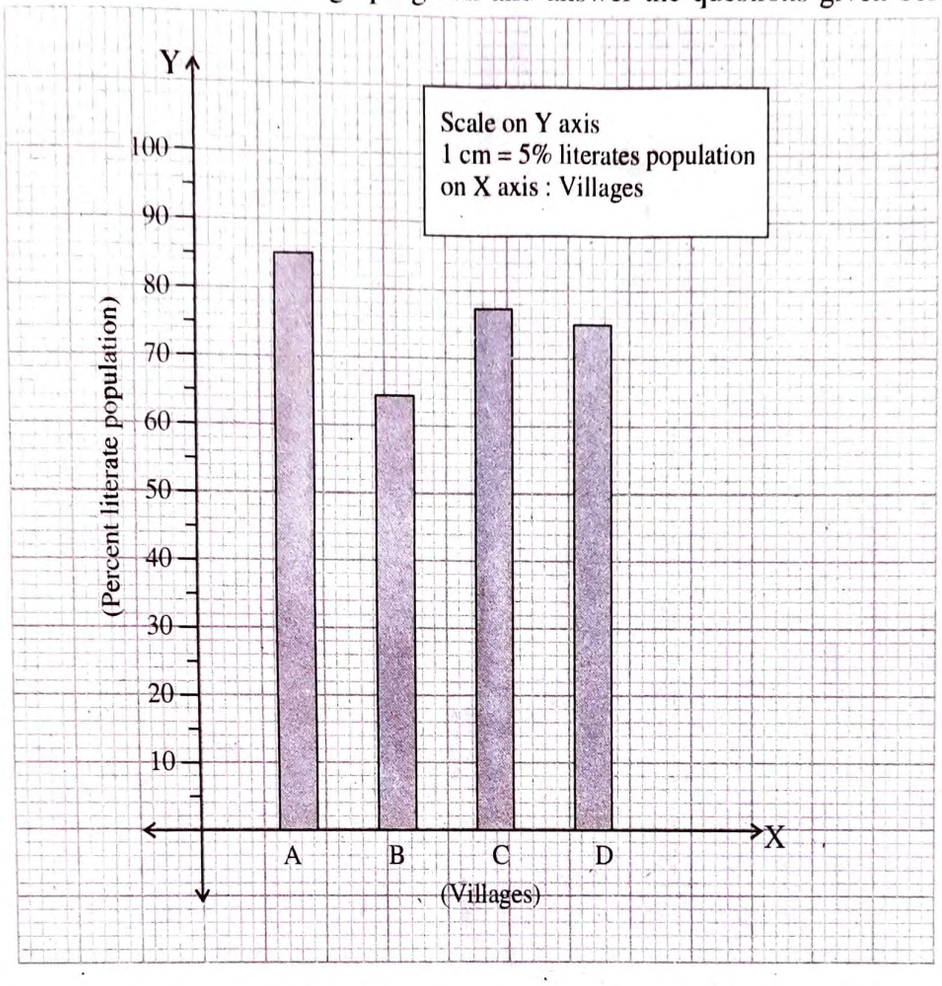

92. If total illiterate population of four villages is 6425 than what is a total population of all villages ?

(1) 25100 (2) 25300 (3) 25700 (4) 25900

93. How many times the literate population than that of illiterate population of village A.

(1) $\frac{3}{17}$ (2) $5\frac{2}{3}$ (3) $\frac{11}{39}$ (4) $3\frac{6}{11}$

94. Which of the following area/areas is/are newly and separately included in the revised syllabus of mathematic 2012 for std. IV

(A) Fraction

(B) Information management

(C) Measurement

(1) Only A (2) Only B (3) Only A and B (4) Only B and C

95. चार वर्षांपूर्वी सुमित व राजू यांचे एकूण वय 31 वर्षे होते. जर सुमित राजूपेक्षा तीन वर्षांनी लहान असेल; तर राजूचे पाच वर्षानंतरचे वय किती वर्षे असेल?

(1) 18 (2) 21 (3) 23 (4) 26

96. 6.6 मी. × 1.2 मी. मापाच्या पॉलिथिनच्या कागदापासून 12 सेमी. × 10 सेमी मापाच्या दुधाच्या किती पिशव्या तयार करता येतील?

(1) 660 (2) 330 (3) 6600 (4) 3300

97. खालील पदांच्या श्रेणीत प्रश्नचिन्हाच्या जागी असणारे पद कोणते?
2, 6, 20, 42, ? 156

(1) 72 (2) 90 (3) 110 (4) 132

98. मूळ संख्यांचा गट दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) [193, 163, 173, 143] (2) [163, 113, 193, 143]
(3) [113, 173, 163, 193] (4) [173, 113, 143, 193]

99. 2012 साली प्रजासत्ताक दिन गुरुवारी साजरा झाला.तर त्याच वर्षातील बालदिनाचा वार कोणता?

(1) बुधवार (2) गुरुवार (3) शुक्रवार (4) शनिवार

100. जर $\frac{x^2 - 10x + 24}{x - 6} = 0$ असेल; तर 'x' किती?

(1) 10 (2) 6 (3) 8 (4) 4

101. क्रमवार दहा सम संख्यांची बेरीज 730 आहे; तर त्यातील फक्त सहाव्या व तिसऱ्या संख्येची बेरीज किती असेल?

(1) 148 (2) 166 (3) 154 (4) 142

102. खालील पर्यायांतील दोन्ही वेळांत घडयाळातील तासकाटा आणि मिनिटकाटा यांच्यात होणारे कोन एकरूप आहेत. त्यांतील विसंगत पर्याय कोणता?

(1) 9 : 40 आणि 2 : 20 (2) 4 : 25 आणि 8 : 35
(3) 6 : 10 आणि 5 : 50 (4) 7 : 05 आणि 4 : 55

103. सोबतच्या आकृतीतील चौकोनांची संख्या किती?

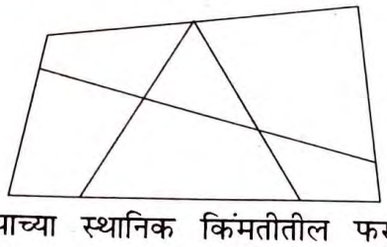

(1) 16 (2) 15
(3) 17 (4) 18

104. 8*4*2 या संख्येत '*' च्या जागी समान अंक असून त्याच्या स्थानिक किंमतीतील फरक 6930 आहे. तर तो अंक कोणता?

(1) 6 (2) 8 (3) 7 (4) 9

105. $\left[\frac{\text{L गुणिले C भागिले } \frac{T}{L}}{\text{V(M वजा D)}}\right]$ = किती?

(1) L (2) C (3) D (4) M

95. Four years ago sum of the ages of sumit and Raju is 31 years. Sumit is elder than Raju by three years. Find the age of Raju after five years ?

(1) 18 (2) 21 (3) 23 (4) 26

96. How many milk bags of size 12 cm × 10 cm can be prepared from a polythelene paper of size 6.6 m × 1.2 m ?

(1) 660 (2) 330 (3) 6600 (4) 3300

97. Find the number at a question mark in the following sequential set of numbers
2, 6, 20, 42, ? 156

(1) 72 (2) 90 (3) 110 (4) 132

98. Which set of the numbers from following indicates a set of prime numbers ?

(1) [193, 163, 173, 143] (2) [163, 113, 193, 143]
(3) [113, 173, 163, 193] (4) [173, 113, 143, 193]

99. In the year 2012 Republic day was celebrated on thursday. At what day the BALDIN was celebrated in the same year ?

(1) Wednesday (2) Thursday (3) Friday (4) Saturday

100. If $\frac{x^2 - 10x + 24}{x - 6} = 0$, then x = ?

(1) 10 (2) 6 (3) 8 (4) 4

101. Sum of the consecutive even numbers is 730. What is a sum of third and sixth number of those numbers ?

(1) 142 (2) 166 (3) 154 (4) 142

102. Angles subtanded by minute hand with an hour hand of a clock at both the times given in each of the following alternatives are congruent. Find inconsistant (old) alternative from below ?

(1) 9 : 40 and 2 : 20 (2) 4 : 25 and 8 : 35
(3) 6 : 10 and 5 : 50 (4) 7 : 05 and 4 : 55

103. Write the total numbers of quadrilateral formed in the given figure.

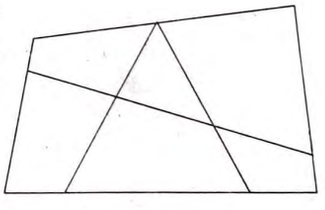

(1) 16 (2) 15
(3) 17 (4) 18

104. In the number 8 * 4 * 2 find the digit at '*' place so as the difference between its place value is 6930.

(1) 6 (2) 8 (3) 7 (4) 9

105. $\left[\frac{\text{L multiple C divide } \frac{T}{L}}{V(M - D)}\right]$ = ?

(1) L (2) C (3) D (4) M

106. क्रिया करून येणाऱ्या उत्तराचा विसंगत पर्याय कोणता ?

(1) $\left[2\frac{1}{4}\times 6.4 - 2\frac{2}{5}\times 2.25\right]$ (2) $\left[2.25\times 6\frac{2}{5} - \frac{9}{4}\times 2.4\right]$

(3) $\left[2\frac{1}{4}\times 6.4 - 2.4\times\frac{9}{4}\right]$ (4) $\left[2.25\times\frac{9}{4} - 6.4\times 2\frac{2}{5}\right]$

107. $4\frac{3}{4}$ डझन आंब्यांची किंमत 2280 रु. आहे, तर 9 आंब्यांची किंमत किती रुपये?

(1) 475 (2) 360 (3) 625 (4) 570

108. खालीलपैकी योग्य रूपांतर असणाऱ्या जोडया कोणत्या?

(अ) पावणेएकोणवीस $\frac{75}{4}$ (ब) साडेपंचवीस $\frac{25550}{100}$

(क) सव्वाबारा = 12.250 (ड) $10\frac{3}{10} = \frac{103}{10}$

(1) फक्त 'अ', 'ब' आणि 'क' (2) फक्त 'ब', 'क' आणि 'ड'

(3) फक्त 'क', 'ड' आणि 'अ' (4) फक्त 'अ', 'ब' आणि 'ड'

109. $\frac{(2.4\times 2.4)+(1.2\times 1.2)+(2.4+2.4)}{(2\times 1.2)+(2.4-1.2)}$ = किती?

(1) 1.2 (2) 1 (3) 3.6 (4) 2.4

110. शेजारील समद्विभुज समलंब □ABCD मध्ये, रेख AD||BC, l(CD) = 17 रेख l(BM) = 8 सेमी. आणि l(BC) = 36 सेमी आणि सेमी. असेल; तर रेखांकित न केलेल्या भागांच्या आकृतींच्या परिमितीतील फरक किती सेमी?

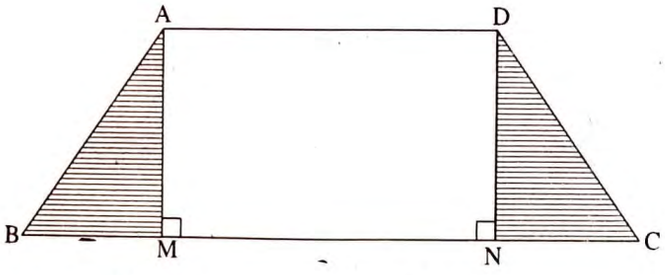

(1) 10 (2) 20 (3) 30 (4) 40

111. $\frac{2}{7}$ आणि $\frac{3}{5}$ या दोन संख्यांच्या दरम्यानची सर्वात लहान संख्या खालील पर्यायांपैकी कोणती?

(1) $\frac{1}{8}$ (2) $\frac{4}{14}$ (3) $\frac{3}{4}$ (4) $\frac{5}{11}$

112. समान तुकडे करण्यासाठी 210 मी. मापाच्या दोरीचे दोन्ही टोके जुळविली. त्यानंतर त्या दुपदरी दोरीला तीन ठिकाणी कापलें; तर प्रत्येक तुकडयाची लांबी किती असेल?

(1) 35 मी. (2) 2625 सेमी. (3) 42 मी. (4) 3000 सेमी.

106. Perform the following operations and write inconsistant alternative from the following :

(1) $\left[2\frac{1}{4}\times 6.4 - 2\frac{2}{5}\times 2.25\right]$ (2) $\left[2.25\times 6\frac{2}{5} - \frac{9}{4}\times 2.4\right]$

(3) $\left[2\frac{1}{4}\times 6.4 - 2.4\times\frac{9}{4}\right]$ (4) $\left[2.25\times\frac{9}{4} - 6.4\times 2\frac{2}{5}\right]$

107. Cost of $4\frac{3}{4}$ dozens of mango is 2280. Write the cost of 9 mangoes.

(1) 475 (2) 360 (3) 625 (4) 570

108. Which of the following conversion pair is correct ?

(A) Eighteen and quarter three = $\frac{75}{4}$ (B) Twenty five and half = $\frac{25550}{100}$

(C) Twelve and a quarter = 12.250 (D) $10\frac{3}{10} = \frac{103}{10}$

(1) Only A, B, and C (2) Only B, C and D

(3) Only C, D and A (4) 10 Only A, B and D.

109. Find the value of $\frac{(2.4\times 2.4)+(1.2\times 1.2)+(2.4+2.4)}{(2\times 1.2)+(2.4-1.2)}$ = ?

(1) 1.2 (2) 1 (3) 3.6 (4) 2.4

110. In the figure □ABCD is an isosceles trapezium. AD//BC and l(CD) = 17 cm l(BM) = 8 cm l (BC) = 36 cm. Find the difference between the perimeters of shaded and non shaded partion of the figure.

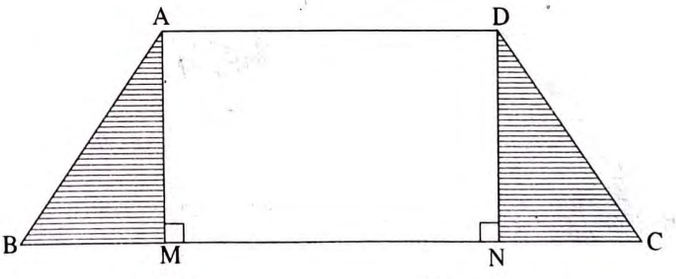

(1) 10 (2) 20 (3) 30 (4) 40

111. Which of the following is a smallest number between $\frac{2}{7}$ and $\frac{3}{5}$

(1) $\frac{1}{5}$ (2) $\frac{4}{11}$ (3) $\frac{3}{4}$ (4) $\frac{5}{11}$

112. Two ends of a rope of 210 meter long are assemblage at a point. Dual rope 80 formed is cuts at three points 80 as it divides in equal pices. What is a length of each piece.

(1) 35 m (2) 2625 cm (3) 42 m (4) 3000 cm

113. 15, 21, 28 आणि 36 या कोणत्या प्रकारच्या संख्या आहेत?

(1) चौरस संख्या (2) त्रिकोणी संख्या

(3) पंचकोनी संख्या (4) आयत संख्या

114. एकूण रक्कमेपैकी 'A' कडे 0.6 पट आणि 'B' कडे $\frac{2}{5}$ पट रक्कम आहे. जर 'B' पेक्षा 'A' कडे 560 रु. जास्त असतील; तर दोघांकडील एकूण रक्कम किती रुपये असेल?

(1) 1120 (2) 1680 (3) 2250 (4) 2800

115. प्रत्येक पृष्ठावर एक या प्रमाणे 'P' ते 'U' अशी सहा अक्षरे असलेल्या एकाच घनाकृतीची मांडणी खाली दर्शविलेली आहे. यावरून 'S' च्या विरूद्ध पृष्ठावर कोणते अक्षर असेल?

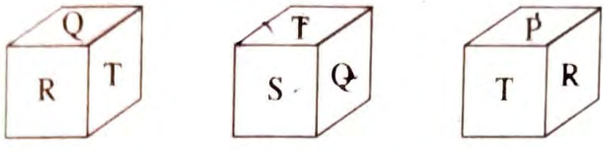

(1) P (2) R (3) T (4) Q

116. खालील पर्यायात दर्शविलेल्या संख्येइतक्या वस्तू काही मुलांना समान वाटायच्या असतील; तर कोणत्या वस्तूंचे समान वाटप होणार नाही?

(1) 1439 (2) 2739 (3) 3839 (4) 4939

117. योग्य नित्य समानता दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) $\frac{1}{x^2}+2x+x^2=\left(x+\frac{1}{x}\right)^2$ (2) $\frac{1}{3x^2}-2+(3x^2)=\left(\frac{1}{3x}-3x\right)^2$

(3) $\frac{1}{x^2}-x^2=\left(\frac{1}{x}-x\right)\left(x+\frac{1}{x}\right)$ (4) $\left(\frac{1}{x}+x\right)^2=\left(\frac{1}{x}-x\right)^2-4$

118. एका वर्तुळाकृती बागेला चार पदरी कुंपण घालण्यासाठी 1408 मी. काटेरी तार लागली. त्या बागेच्या कडेने समान अंतरावर चार वीजेचे खांब असतील; तर प्रत्येक दोन लगतच्या खांबांतील कमीत कमी अंतर किती मीटर असेल?

(1) 88 (2) 56 (3) $88\sqrt{2}$ (4) $56\sqrt{2}$

119. खालील पर्यायांतील पूर्ण वर्गसंख्यांची जोडी कोणती?

(1) 6.250 आणि 8.41 (2) 52.90 आणि 0.625

(3) 32.40 आणि 0.529 (4) 3.24 आणि 0.8410

120. काही 100 रु. आणि काही 50 रु. किंमतीच्या नोटा असलेल्या पाकिटात पावणे पंधरा हजार रुपये आहेत. यावरून त्या पाकिटात फक्त 50 रु. किंमतीच्या नोटांची संख्या खालील पर्यायांपैकी किती असू शकेल?

(1) 315 (2) 295 (3) 123 (4) 98

113. What type of the numbers 15, 21, 28 and 36 are ?

(1) Square numbers
(2) Triangular numbers
(3) Pentagonal numbers
(4) Rectangle numbers

114. 'A' and 'B' are having an amount respectively 0.6 times and $\frac{2}{5}$ times that of total amount. If A is having Rs. 560 more than the amount of B. Find the sum of the both amounts ?

(1) Rs. 1120 (2) Rs. 1680 (3) Rs. 2250 (4) Rs. 2800

115. If an alphabates P to U are written on each surface of a cube in a following manner. Then what alphabete will be appear on exactly opposite surface of 'S' ?

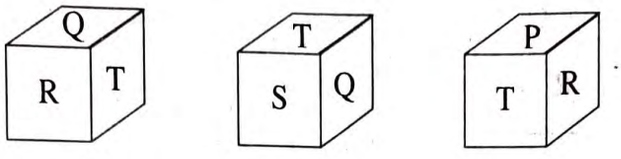

(1) P (2) R (3) T (4) Q

116. If following numbers of articles are equally distributed among some boys. Then what is a number of an articles which cannot be distributed ?

(1) 1439 (2) 2739 (3) 3839 (4) 4939

117. Write the correct alternative indicating the identities from the following

(1) $\frac{1}{x^2}+2x+x^2=\left(x+\frac{1}{x}\right)^2$ (2) $\frac{1}{3x^2}-2+(3x^2)=\left(\frac{1}{3x}-3x\right)^2$

(3) $\frac{1}{x^2}-x^2=\left(\frac{1}{x}-x\right)\left(x+\frac{1}{x}\right)$ (4) $\left(\frac{1}{x}+x\right)^2=\left(\frac{1}{x}-x\right)^2-4$

118. 1408 meter barbed wire is used for four turns fencing around the circular garden. Four electric poles are sets up at equal distance arount the garden. What will be the least distance in meter between two consecutive poles ?

(1) 88 (2) 56 (3) $88\sqrt{2}$ (4) $56\sqrt{2}$

119. From which of the following alternative both numbers are complete squares ?

(1) 6.250 and 8.41
(2) 52.90 and 0.625
(3) 32.40 and 0.529
(4) 3.24 and 0.8410

120. Packet cortains some note of Rs. 100 and some notes of Rs. 50. Which costs Rs. fourteen thousands and three quarters. Then what is a number of 50 Rs. notes in a pacekt ?

(1) 315 (2) 295 (3) 123 (4) 98

परिसर अभ्यास

121. आर्थिकदृष्ट्या महत्त्वाची वने खालील पर्यायांपैकी कोणती?
(1) उष्ण प्रदेशीय काटेरी वने (2) उष्ण प्रदेशीय आर्द्र पानझडी वने
(3) उष्ण प्रदेशीय निम-सदाहरित वने (4) खारफुटीची वने

122. मानव शरीरात 'रासायनिक संदेशवाहक' म्हणून ओळखला जाणारा स्त्राव स्त्रवणारी ग्रंथी कोणती?
(1) जठर (2) पियुषिका (3) लसिका (4) केशिका

123. 'पोलिओ' या रोगासंबंधीचे योग्य विधान खालील पर्यायांपैकी कोणते?
(1) पोलिओचा विषाणू सर्व सस्तन प्राण्यात आढळून येतो
(2) पोलिओचा जिवाणू मुख्यत्वे फक्त तोंडाच्या मार्गाने शरीरात प्रवेश करतो
(3) दरवर्षी भारतात आठ वर्षाखालील सर्व मुलांना 'पल्स पोलिओ' मोहिमे-अंतर्गत लसीकरण करण्यात येते
(4) पोलियोचा विषाणू फक्त मानवामध्ये आढळून येतो

124. धुम्रपान करतांना शालीलपैकी कोणते घातक पदार्थ निर्माण होतात?
(अ) निकोटिन
(ब) टार
(क) कार्बन मोनॉक्साइड
(1) फक्त 'अ' आणि 'ब' (2) फक्त 'ब' आणि 'क'
(3) फक्त 'अ' आणि 'क' (4) तिन्ही 'अ' 'ब' आणि 'क'

125. खालील पर्यायांपैकी अयोग्य विधान कोणते?
(1) मानवतील नरांमध्ये *xy* गुणसूत्रे आढळतात
(2) प्रामुख्याने पक्ष्यातील नरांमधये *xx* गुणसूत्रे आढळतात
(3) फुलपाखरांसारख्या कीटकांच्या मादीत *xx* गुणसूत्रे आढळतात
(4) प्रामुख्याने पक्ष्यांमध्ये मादीकडून येणारे गुणसूत्र संततीचे लिंग ठरविते

126. वनस्तपी व त्यांचा उपयोग यांची योग्य जोडी दर्शविणारा पर्याय कोणता?
(1) रानभेंडी-इंधन (2) गुळवेल-तेल (3) शिरीष-औषध (4) राळ-धागा

127. खालील 'कारण' आणि 'परिणाम' यांचा अर्थ लक्षात घेऊन योग्य पर्याय निवडा.
कारण: (अ) समुद्राच्या पाव्यांची घनता जास्त असते
परिणाम: (ब) समुद्रात पोहणे अवघड होते.
(1) फक्त 'अ' योग्य (2) फक्त 'ब' योग्य
(3) दोन्ही 'अ' आणि 'ब' योाग्य (4) 'अ' आणि 'ब' दोन्ही अयोग्य

128. अन्नसाखळीतील द्वितीय भक्षक प्राणी खालील पर्यायांपैकी कोणता?
(1) वटवाघूळ (2) घुबड (3) गरूड (4) खार

29. 'देवराई' या संकल्पनेचे वैशिष्ट्य खालील पर्यायांपैकी कोणते?
(1) धार्मिक पर्यटनस्थळ
(2) वनस्पती व प्राणी संरक्षणाचा प्राचीन दृष्टीकोण
(3) उत्तराखंड या राज्यातील प्रसिद्ध वनक्षेत्र
(4) चिपको चळवळीचा एक भाग

ENVIRONMENTAL STUDIES

121. Which of the following forests are economically important ?
(1) Hot tropical theory forests
(2) Tropical moist Deciduous forests
(3) Tropical semi-evergreen forests
(4) Managroove Forests

122. Which of the following in human body is recognised as the Chemical message carrier. ?
(1) Stomach (2) Pituitary (3) Lymph (4) Copillaraies

123. Which of the following statements about 'Poliomylitis' is correct ?
(1) The polio virus is found in all mammals
(2) The polio virus enters the human body only through the mouth
(3) Every year in India, the 'Pulse Polio'
(4) Polio virus is found in human beings only

124. Which of the following harmful substances are formed due to smoking ?
(A) Nicotine
(B) Tar
(C) Carbon Monoxide.
(1) Only A and B
(2) Only B and C
(3) Only C and A
(4) All three A, B, and C

125. Which of the following statements is incorrect ?
(1) The XY chromosome occurs in human male
(2) The XX chromosomes occurs mainly in male birds
(3) The XX chromosomes occur in the female insects like butter flies
(4) The chromosomes of females birds decide the gender of the offspring

126. Which of the following pair of plant and its use is correct ?
(1) Wild Lady finger - Fuel
(2) Gulvel - oil
(3) Shirish - Medicine
(4) Raal - Thread

127. Read the following 'Cause' and 'effect' statements carefully and choose the correct alternative ?
(A) Cause : The density of sea water is more.
(B) Effect : It is difficult to swim in the sea.
(1) Only A correct
(2) Only B correct
(3) A and B both correct
(4) A and B both incorrect

128. Which of the following are Secondary consumers in the food chain ?
(1) Bat (2) Owl (3) Eagle (4) Squirrel

129. Which of the following is the characteristic feature of 'Devrai' (Sacred Grove) ?
(1) Religions fourist destination.
(2) Ancient viewpoint of protection of plants and animals
(3) Famous forest area of Uttaranchal State
(4) A part of 'Chipko' movement

130. भारतीय राज्य घटनेनुसार मतदारांना दिलेल्या मतदानाच्या अधिकाराचा समावेश खालील पर्यायांपैकी कशात होईल?

(1) मानव अधिकार (2) घटनात्मक अधिकार (3) मूलभूत अधिकार (4) समानतेचा अधिकार

131. उच्च न्यायालय असणारे ठिकाण खालील पर्यायांपैकी कोणते?

(1) दिसपूर (2) इंफाल (3) इटानगर (4) तिरूवनंतपुरम

132. संयुक्त राष्ट्राशी (UNO) संलग्न असणाऱ्या कोणत्या संघटनेचे मुख्यालय जिनिव्हा येथे आहे?

(1) शैक्षणिक, वैज्ञानिक आणि सांस्कृतिक संघटना (UNESCO)

(2) जागतिक आरोग्य संघटना (WHO)

(3) आंतरराष्ट्रीय अणुऊर्जा आयोग (IAEA)

(4) अन्न व शेती संघटना (FAO)

133. वस्त्रांशी संबंधित गटात न बसणारा पर्याय कोणता?

(1) कांजीवरम (2) कडियल (3) सोलापुरी (4) पितांबरी

134. वर्षभराच्या काळात पृथ्वीवर वेगवेगळे ऋतु निर्माण होतात याचे योग्य कारण/कारणे खालीलपैकी कोणते/कोणती?

(अ) पृथ्वीचा कललेला आस

(ब) पृथ्वीचे परिभ्रमण.

(1) फक्त 'अ' योग्य (2) फक्त 'ब' योग्य

(3) 'अ' आणि 'ब' दोन्ही योग्य (4) 'अ' आणि 'ब' दोन्ही अयोग्य

135. मरूभूमि उत्सव: जैसलमेर: कार्निव्हल:?

(1) कोलकत्ता (2) पणजी (3) कोची (4) पुदुच्चेरी

136. भारतातील पश्चिम घाटाच्या वैशिष्टयांपैकी विसंगत असणारी बाब खालील पर्यायांपैकी कोणती?

(1) युनेस्कोच्या वर्ल्ड हेरिटेज साईटस्मध्ये समावेश

(2) अरबी समुद्र व बंगालच्या उपसागरास मिळणाऱ्या नदयांचा प्रमुख जलविभाजक

(3) जैववैविध्य संवेदन क्षेत्राचा एक भाग

(4) कळसूबाई हे त्यातील सर्वात उंच शिखर

137. महाराष्ट्रातील जिल्हे व त्यात प्रामुख्याने आढळणारे खनिज यांची अयोग्य जोडी दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) सिंधुदुर्ग व भंडारा-लोहखनिज (2) भंडारा व नागपूर-मँगनीज

(3) सिंधुदुर्ग व गडचिरोली-मँगनीज (4) नागपूर व गडचिरोल-लोहखनिज

138. राष्ट्रीय महामार्ग जात नसलेल्या महाराष्ट्रातील जिल्हयांचा गट दर्शविणारा पर्याय कोणता?

(1) हिंगोली-नांदेड-लातूर (2) लातूर-उस्मानाबाद-बीड

(3) बीड-नंदुरबार-नांदेड (4) उस्मानाबाद-नंदुरबार-हिंगोली

139. नकाशाशी संबंधित समोच्चता दर्शक रेषांचे वैशिष्ट खालील पर्यायांपैकी कोणते?

(1) समोच्चता दर्शक रेषा या समुद्रसपाटीपासून समान उंचीवर असणारी ठिकाणे जोडणाऱ्या रेषा आहेत

(2) समोच्चता दर्शक रेषांमधील अंतर कमी असल्यास त्या ठिकाणचा उतार तीव्र असतो

(3) समोच्चता दर्शक रेषा प्रामुख्याने भूरचनेची लांबी व रूंदी दर्शविण्यासाठी वापरतात

(4) समोच्चता रेषांदरम्यानचा रंग त्या ठिकाणच्या खोलीनुसार ठरतो

130. Which of the following alternatives includes the right of voting given to the voters according to the Indian Constitution ?

(1) Human rights (2) Constitutional rights (3) Fundamental rights (4) Right to equality

131. Which of the following place has a High court ?

(1) Dispur (2) Imphal (3) Itanagar (4) Tiruvananthpuram

132. Which of the following organisation affiliated to the UNO has its headquarters in Geneva?

(1) United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation. (UNESCO)

(2) World Health Organisation (WHO)

(3) International Atomic Energy Agency (IAEA)

(4) Food and Agricultural Organisation (FAO)

133. Which of the following is not related to group of clothes ?

(1) Kanjivaram (2) Kadiyal (3) Solapuri (4) Pitambari

134. There are various seasons throughout the year on earth. What is the suitable reason/reasons of this ?

(A) Inclination of the earth's axis

(B) Rotation of the Earth.

(1) Only A correct (2) Only B correct

(3) A and B both correct (4) A and B both incorrect

135. Maroobhumi Festival : Jaisalmer :: Carnival : ?

(1) Kolkata (2) Panaji (3) Kochi (4) Puducheri

136. Which of the following statements is an incorrect features of the Westerns Ghats of India ?

(1) Included as 'World Heritage sites' by UNESCO

(2) Main divide between the rivers flowing to Arabian sea and the Bay of Bengal

(3) One of the biodiversity hot spots

(4) Kalsubai is the highest peak in it

137. Which of the incorrect pair of district of Maharastra and its major mineral found ?

(1) Sindhudurg and Bhandara - Iron ore (2) Bhandana and Nagpur - Mangenese

(3) Sindhudurg and Gadchiroli - Manganese (4) Nagpur and Gadchiroli - Iron ore

138. The National Highway does not pass through which of the following group of districts ?

(1) Hingoli - Nanded - Latur (2) Latur - usmanabed - Beed

(3) Beed - Nandurbar - Nanded (4) Usmanabad - Nandurbar - Hingoli

139. Which of the following is characteristic features of contours ?

(1) These are actual lines joining all the places of same hight above sea level

(2) If these lines are paced closed to each other they indicate steep slope

(3) These lines are mainly used for showing the length and breadth of Physiographic features

(4) The colour of the contours depends on the depth of the place

140. माणूस सुरवातीच्या (प्राचीन) काळात बोरूने लिहिण्यासाठी कोणत्या झाडाच्या सालीचा उपयोग करीत असे?
(1) पळस (2) साल (3) कांचन (4) पपायरस

141. भारतातील पारशी समाज उपयोगात आणत असलेल्या कालगणनेच्या काय म्हटले जाते?
(1) पतेती (2) शहेनशाही (3) हीजरी (4) पितृ

142. वैदिक संस्कृतीतील कोणत्या ग्रंथात औषधी वनस्पतींची माहिती आहे?
(1) ऋग्वेद (2) सामवेद (3) अथर्ववेद (4) यजुर्वेद

143. बीजगणिताला दिलेले 'अलजेब्रा' हे नाव मूळचे कोणत्या भाषेतील आहे?
(1) अरबी (2) ग्रीक (3) जर्मन (4) लॅटीन

144. सातवाहन सत्तेची राजधानी असलेले 'प्रतिष्ठान' हे ठिकाण सध्या कोणत्या नावाने ओळखले जाते?
(1) पाटणा (2) पैठण (3) बदामी (4) हंपी

145. खालीलपैकी योग्य विधान/विधाने कोणते/कोणती?
(अ) निजामशाहने शहाजीराजांना 'सरलष्कर' हा किताब दिला होता
(ब) निजामशाहने शहाजीराजांना बंगळूरची जहागिरी बक्षीस दिली होती.
(1) फक्त 'अ' योग्य (2) फक्त 'ब' योग्य
(3) दोन्ही 'अ' आणि 'ब' योग्य (4) दोन्ही 'अ' आणि 'ब' अयोग्य

146. छत्रपति शिवरायांच्या हिंदवी स्वराज्याचे निष्ठावंत पाईक नसलेल्या व्यक्तीचा पर्याय कोणता?
(1) सिद्दी इब्राहिम (2) सिद्दी हिलाल (3) दौलतखान (4) दाऊदखान

147. छत्रपति शिवरायांनी अष्टप्रधान मंडळातील प्रधानांना त्यांच्या कामाचा मोबदला कोणत्या स्वरूपात दिला?
(1) इनामे (2) रोख पगार (3) जहागिरी (4) वतने

148. 'भावार्थ रामायणाच्या निमित्ताने लोकजीवन रेखाटणे.' व 'लोक-नाटयाच्या परंपरेस उचलून धरणे.' या प्रकारच्या साहित्याशी संबंधित संत कोण?
(1) संत एकनाथ (2) संत नामदेव (3) संत तुकाराम (4) समर्थ रामदास

149. शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेक प्रसंगी 'श्री राजा शिवछत्रपती' ही अक्षरे कोरलेले कोणते नाणे पाडण्यात आले?
(1) सोन्याचा होन (2) सोन्याची मोहोर (3) चांदीचा होन (4) चांदीची मोहोर

150. जिल्हा परिषद कामकाजसंबंधीचे योग्य विधान दर्शविणारा पर्याय कोणता?
(1) जिल्हा परिषदेतील सदस्य संख्या किमान 50 असते
(2) जिल्हयातील सर्व पंचायत समित्यांचे सभापती जिल्हा परिषदेचे सदस्य नसतात
(3) अध्यक्षपदी असलेल्या महिलेविरूद्ध अविश्वास ठरावासाठी 1/3 सदस्यांचा पाठिंबा असावा लागतो
(4) जिल्हा परिषद उपाध्यक्ष हा स्थायी समितीचा पदसिद्ध अध्यक्ष असतो

140. In the ancient times initially man used pointed reeds to write on the bark of which trees ?

(1) Palas (2) Sal (3) Kanchan (4) Papyrus

141. What is the chronology methods used by the Indian Parsee society called ?

(1) Pateti (2) Shehenshahi (3) Hijri (4) Pitru

142. Which book of the Vedic culture has the information about medicinal plants ?

(1) Rigveda (2) Samveda (3) Atharvaveda (4) Yajurveda

143. The name 'Algebra' was initially given in which language ?

(1) Arabic (2) greek (3) Germen (4) Latin

144. 'Prathisshthan' the capital of Satavahan Kingdom is now recognised by which name ?

(1) Patna (2) Paithan (3) Badami (4) Hampi

145. Which of the following is/are correct statement/statements ?

(A) Nizanishah honoured shahaji Raje by giving him the title 'Sar Lashkar' (Chief of Army)

(B) Nizamehah awarded the Jagir of Bangalore to Shahaji Raje.

(1) Only A correct (2) Only B correct

(3) A and B both correct (4) A and B both incorrect

146. Which of the following is not a loyal servant of Hindavi Swaraj of Chhatrapati Shivaji Raje ?

(1) Siddi Ibrahim (2) Siddi Hilal (3) Daulat Khan (4) Dawood Khan

147. How did Chhatrapati shivaji Raje pay his Ashtapradhan minister for their work ?

(1) Gifts (Inam) (2) Cash Payment (3) Jahangiri (4) Watan

148. "Potraying picture of people's life in Bhavarth Ramayana and up holding the tradition of folk theatre." This type of literature is related to which of the following saint ?

(1) Sant Eknath (2) Sant Namdev (3) Sant Sukaram (4) Samarth Ramdas

149. Which of the following coin with the inscription 'Shri Raja Shiv Chatrapati' were minted on the occasion of shivaji's coronation ?

(1) Gold Hon (2) Gold Mohur (3) Silver Hon (4) Silver mohur

150. Which of the following alternative is a correct statement about the proceedings of Zilla Pairshad?

(1) The minimum number of member of zilla parishad is 50.

(2) The chairpersons of all panchayat samitis of the district are not the members of the zilla painshad.

(3) When the office of the President of a parishad is reserved for women, the no confidence motion against such a woman president can be passed only if it supported by 1/3 of the total members.

(4) The Vice President of the Zilla Parishad is the exofficio President of the standing committee.